

SCENARIUSZ ZAJĘĆ KOŁA NAUKOWEGO HUMANISTYCZNEGO prowadzonego w ramach projektu *Uczeń OnLine*

1. Autor: **Małgorzata Smagieł-Occhipinti**
2. Grupa docelowa: uczniowie gimnazjum
3. Liczba godzin: 2 godziny lekcyjne (plus projekcja filmu - 55 minut)
4. Temat zajęć: **Świadkowie Holokaustu – zobaczyć na fotografiach w filmie „Fotoamator” Dariusza Jabłońskiego**
5. Cele zajęć:
cel ogólny: poznanie pojęcia źródło historyczne
cele szczegółowe: po lekcji uczeń powinien
 - rozpoznać czym był Holokaust
 - wiedzieć jak wyglądało życie w getcie
 - znać rodzaje źródeł historycznych
 - umieć pracować z filmem jako źródłem historycznym
6. Metody i techniki pracy:
 - praca w grupach
 - wykład
 - dyskusja
 - burza mózgów
 - praca z filmem
7. Materiały dydaktyczne:
 - film dokumentalny „Fotoamator” reż. Dariusz Jabłoński, dostępny w pakiecie FilMOTEKA Szkolna
 - informacje o filmie „Fotoamator”
 - arkusze szarego papieru, pisaki

8. Literatura:

www.filmowka.pl

www.filmpolski.pl

www.filmotekaszkolna.pl

9. Przebieg zajęć:

- a) Nauczyciel prosi uczniów o przygotowanie starych fotografii, które przynieśli z domu i próbę opowiedzenia, co na podstawie tych zdjęć są w stanie powiedzieć o życiu ludzi, których przedstawiają
- b) Nauczyciel wyjaśnia, że po latach fotografie te stały się swoistym źródłem historycznym
- c) Nauczyciel wyjaśnia pojęcie: źródło historyczne- to wszelkie zachowane ślady działalności człowieka w przeszłości
- d) Informuje, że nie wszystkie źródła z danej epoki zachowują się. Te, do których docieramy mogą być niepełne, subiektywne, mogą nie mówić wszystkiego o danym zagadnieniu lub wypaczać nasze wyobrażenie o czymś, źródła dotyczące tego samego wydarzenia mogą różnić się od siebie nawet dość znacznie
- e) Nauczyciel proponuje dyskusję na temat znanych uczniom źródeł historycznych i prosi o ich wymienienie. Uczniowie otrzymują uzupełnienie informacji przez podanie podziału źródeł historycznych na

* Pisane

- opisowe np. kroniki, pamiętniki, dzienniki, literatura piękna, epistolografia
- aktowe np. akta, certyfikaty, dokumenty, rachunki

* Niepisane – materialne np. przedmioty codziennego użytku, architektura, malarstwo

* Ustne (mówione)

Nauczyciel pyta syntezą jakich źródeł mogą być filmy i czy mają one siłę oddziaływania.

Zapowiada, że film, który obejrzą opiera się na różnorodnych źródłach historycznych.

- f) Nauczyciel dzieli zespół na sześć grup i zadaje polecenia do opracowania po obejrzeniu filmu „Fotoamator”

Grupa 1- *O jakich wydarzeniach historycznych dowiadujemy się z filmu?*

Oczekiwana odpowiedź: druga wojna światowa, eksterminacja Żydów- Holokaust

Grupa 2- *Jak przedstawia getto w Łodzi za pomocą fotografii i dokumentacji księgowej oraz korespondencji główny księgowy getta?*

Oczekiwana odpowiedź: getto ukazane jest jako swoiste przedsiębiorstwo, które pracuje zgodnie z wytycznymi i w którym każdy wykonuje swe zadania bardzo

sumiennie. Fotografowanie stanowi hobby, które ma na celu pokazanie właściwego wypełniania obowiązków i dokumentowania obrazów z miejsca pracy. Brak w nich jakichkolwiek oznak horroru tego miejsca. Genewein korzysta z kolorowych negatywów w przekonaniu, że kolor lepiej przedstawi osiągnięcia jego placówki.

Grupa 3- Jakie wspomnienia związane z gettem pozostały w pamięci mieszkającego i pracującego tam lekarza pogotowia?

Oczekiwana odpowiedź: wspomnienia dotyczą momentów traumatycznych, mówiących o gehennie tych dni, śmierci, ubóstwie, upodleniu narodu, który miał nadzieję na ocalenie, ponieważ długo nie zdawał sobie sprawy z prawdy, jaka ma miejsce za murami getta. Relacja Mostowicza jest wstrząsająca.

Grupa 4- Czemu służy w filmie zabieg zestawienia fotografii z getta ze wspomnieniami przebywającego tam w czasie wojny człowieka?

Oczekiwana odpowiedź: zabieg ten pokazuje, że źródło historyczne wymaga krytycznego podejścia, zestawienia go z innymi źródłami, ponieważ może fałszować rzeczywistość, pokazywać ją subiektywnie, nie dopowiadać. Zderzenie tych dwóch relacji pokazuje czego nie widać i czego nie chciał pokazać na fotografiach Walter Genewein. Jest to także ukazanie perspektywy kata i ofiary.

Grupa 5- Jakie znaczenie odgrywa w filmie zestawienie kolorowych zdjęć z okresu wojny z czarno-białymi zdjęciami współczesnej Łodzi?

Oczekiwana odpowiedź: wywołują kontrast, kolor pokazuje wojnę, czas zagłady, getto, zdjęcia czarno-białe ukazują Łódź, choć ubogą ale w czasie pokoju; Dariusz Jabłoński tworzy zaskakujący i wykraczający poza percepcyjne stereotypy obraz getta we wszystkich kolorach.

Grupa 6- Jakiego rodzaju źródła historyczne wykorzystał w filmie reżyser?

Oczekiwana odpowiedź: fotografie z czasów II wojny światowej robione w getcie w Łodzi przez buchaltera dzielnicy zamkniętej Waltera Geneweina, odnalezione w Wiedniu po wojnie, listy i raporty tegoż do władz Rzeszy oraz wspomnienia ocalałego z Zagłady Arnolda Mostowicza- lekarza getta i czarno-białe ujęcia współczesnej Łodzi.

g) Uczniowie prezentują wyniki swej pracy, przedstawiciele odczytują odpowiedzi zapisane na arkuszach papieru

h) Nauczyciel prosi o podsumowanie spostrzeżeń i w tym celu dzieli klasę na trzy grupy

Grupa 1- Ma za zadanie opracować definicję filmu dokumentalnego.

Oczekiwane wnioski: film dokumentalny jest rejestracją rzeczywistych zdarzeń, które

zostają sfilmowane „na gorąco”, poddane interpretacji, albo rzetelnie zrekonstruowane. Punktem wyjścia takiego filmu są konkretni, rzeczywiście istniejący ludzie, konkretne sytuacje, konkretne przedmioty.

Grupa 2- Dokonuje krytyki zewnętrznej (ze względu na materiały, które zostały wykorzystane) obejrzanego filmu.

Oczekiwane wnioski: czas, miejsce, okoliczności, kontekst powstania materiałów wykorzystanych w filmie, dane o autorze, stan zachowania materiałów źródłowych.

Grupa 3- Dokonuje krytyki wewnętrznej (ze względu na treść) obejrzanego filmu.

Oczekiwane wnioski: język źródeł, wiarygodność źródeł wykorzystanych w filmie.

Przedstawiciele grup odczytują wyniki pracy.

10. Spostrzeżenia po realizacji:

Lekcja może zostać przeprowadzona zarówno na zajęciach dodatkowych, jak i na języku polskim przy okazji omawiania utworów związanych z tematyką Holokaustu.

Oświadczam, że scenariusz zajęć nie narusza praw autorskich osób trzecich.

Czytelny podpis.....

Małgorzata Smagiel-Occhipinti
Małgorzata Smagiel-Occhipinti

